

УДК 811.161.1'36:811.161.1'38
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2022-1-12>

ФОРМУВАННЯ НАДСУПЕРЛАТИВНОГО ЗНАЧЕННЯ В МАРКОВАНИХ ФОРМАХ ПОРІВНЯННЯ В ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТАХ

Четверик В. К.

*аспірант кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
вул. Алчевських, 29, Харків, Україна
orcid.org/0000-0002-2137-2095
chetverik.victor@gmail.com*

Ключові слова: *маркованість, ступені порівняння, актуалізація мовних одиниць, прикметник, мова поезії, лінгвокреалогія, граматична форма, градуальність, ознака.*

У представленій роботі розглядається питання формування потенційного надсуперлативного значення маркованих одиниць на основі синтезу їхньої граматичної форми, внутрішньої семантики й текстового контексту (у просторі поетичного твору). Була поставлена мета вибрати й описати приклади, у яких присутнє потенційне надсуперлативне значення як один із способів актуалізації лінгвокреативного потенціалу ступенів порівняння в структурі поетичного тексту. Вивчення й опис таких структур є актуальним, оскільки граматичний рівень мови сьогодні зазнає значних змін, особливий інтерес дослідників викликають нестандартні граматичні форми й оказіональні словотворчі процеси, а вивчення мови поезії як простору найбільшого прояву мовного потенціалу одиниць всіх рівнів – один із пріоритетних напрямів дослідження лінгвістики, що став особливо значущим останнім часом у зв'язку з розвитком лінгвокреалогії. Дослідження цього явища також дозволить заповнити певні лакуни при системному описі поетичної граматики мови, зокрема при описі функціонування категорії ступенів порівняння і її значень.

Матеріалом дослідження стали фрагменти російськомовного віршованого тексту періоду ХХ–ХХІ століть, відібрані методом суцільної вибірки. У роботі розглянуті найбільш сміливі й цікаві приклади (з погляду теми дослідження), що ілюструють процес формування надсуперлативного значення; аналізуються значення, яких набувають у текстовому контексті марковані структури з компаративними та суперлативними формами; виділяються характерні риси подібних структур і форм, а також пропонується короткий опис умов і процесів, що сприяють формуванню такого значення в поетичних текстах.

Зроблено висновок про те, що процес формування надсуперлативного значення в площині поетичного тексту дозволяє виявити прихований креативний потенціал мовних одиниць, актуалізувати їхній креативний і експресивний потенціал, виділити значення, які перебувають на периферії семантичного поля.

FORMATION OF SUPER-SUPERLATIVE MEANING IN MARKED FORMS OF COMPARISON IN THE POETIC TEXT

Chetveryk V. K.

*Postgraduate Student at the Department of Foreign Literature
and Slavic Languages*

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

Alchevskykh str., 29, Kharkiv, Ukraine

orcid.org/0000-0002-2137-2095

chetverik.victor@gmail.com

Key words: *markedness, degree of comparison, actualization of linguistic units, adjective, language of poetry, linguocreatorics, grammatical form, graduality, quality.*

In the presented work, the issue of the formation of a potential super-superlative meaning of marked units based on the synthesis of their grammatical form, internal semantics and textual context (in the space of poetry) is considered. The goal was to select and describe examples in which there is a potential super-superlative meaning as one of the ways to actualize the linguocreative potential of the degrees of comparison in the structure of a poetic text. The study and description of such structures are relevant because the grammatical level of the language today is undergoing significant changes, the special interest of researchers is caused by non-standard grammatical forms and occasional word-formation processes, and the study of the language of poetry as a space for the greatest manifestation of the linguistic potential of units of all levels is one of the priority areas of research in linguistics, which has become especially significant in connection with the development of linguocreatorics. The study of this phenomenon will also make it possible to fill certain gaps in the systematic description of the poetic grammar, particularly in the description of the functioning of the category of comparison degrees and its meanings. The material of the research was the fragments of the Russian-language poetic text of the XX–XXI centuries, selected by the continuous sampling method. The paper considers the most extraordinary and interesting fragments (in light of the research topic) illustrating the process of formation of super-superlative meaning; the meanings are analyzed, which are acquired in the text context by the marked structures with comparative and superlative forms; the characteristic features of such structures and forms are highlighted, and a brief description of the conditions and processes that contribute to the formation of such meaning in poetic texts is offered.

It is concluded that the process of forming a super-superlative meaning in the space of a poetic text makes it possible to reveal the hidden creative potential of linguistic units, to actualize their creative and expressive potential, to highlight the meanings that are on the periphery of the semantic field.

Вступ. Для функціонування сучасної мови характерна лібералізація мовних процесів, порушення традиційних заборон та нормативних мовних регламентів, формування нових лінгвістичних шаблонів. Дослідники у сфері сучасної комунікації наголошують на тісному взаємозв'язку між станом мови та сучасним суспільством. Наприклад, зазначається, що для нинішнього етапу розвитку соціуму характерний своєрідний «цивілізаційний злам», значна соціальна рухливість, динаміка, збільшення обсягів інформації, на що, зі свого боку, активно реагує людська свідомість, і, як наслідок цього, і сучасна мова, її розвиток [1, с. 3]. Модифікація й персоналізація мовних процесів знаходить відображення в різноманітних формах мовних експериментів, у яких виявляється креативна основа носія мови. Подібні процеси активно проявляються в мові поезії як на лексичному, так і на граматичному рівні. Так, М.Н. Епштейн, говорячи про «граматичну творчість», констатує, що грамати́ка, яка традиційно була менш схильна до змін, у порівнянні з лексичним рівнем мови на сучасному етапі зазнає змін, як ніколи раніше. Темпу та спрямованості таких змін, на думку дослідника, сприяє синтез мовної творчості практиків і теоретиків мови [14, с. 253–254]. З іншого боку, мовна

фікація й персоналізація мовних процесів знаходить відображення в різноманітних формах мовних експериментів, у яких виявляється креативна основа носія мови. Подібні процеси активно проявляються в мові поезії як на лексичному, так і на граматичному рівні. Так, М.Н. Епштейн, говорячи про «граматичну творчість», констатує, що грамати́ка, яка традиційно була менш схильна до змін, у порівнянні з лексичним рівнем мови на сучасному етапі зазнає змін, як ніколи раніше. Темпу та спрямованості таких змін, на думку дослідника, сприяє синтез мовної творчості практиків і теоретиків мови [14, с. 253–254]. З іншого боку, мовна

динаміка пов'язана з активними трансферними процесами. Мова ж поезії відображена в художньому просторі, що синтезує в собі різноманітні мовні явища та формує узгоджену єдність, найбільш ємно та показово ілюструє мовні процеси та їхні зміни. У цьому контексті важливо зазначити, що для сучасної поезії характерна мовна рефлексія, вивчення потенціалу мовних знаків у просторі віршованого тексту, що відображають граматичне значення та регулюють логічні закономірності організації судження про навколишній світ [6, с. 6]. Простір віршованого тексту та мова поезії як площа максимального прояву мовних можливостей найбільш показово ілюструє процеси, які є типовими для мовного розвитку певного історичного періоду, у тому числі й формування додаткових значень у традиційних граматичних формах. У нашому випадку це *надсуперлативне* значення маркованих форм порівняння через лексико-граматичні модифікації.

Постановка проблеми. Одиниці різних мовних рівнів, функціонуючи в поезії та просторі віршованого тексту, здатні ставати експресивними центрами (елементами), вибудовувати художню взаємодію з іншими структурними одиницями, ставати засобом формування поетичних смислів, сприяти вирішенню тих чи інших поетичних завдань. Функціонуючи у віршованому тексті, мовні одиниці здатні як актуалізувати загально-мовне значення, так і нейтралізувати його, транслювати свій імпліцитний потенціал через реалізацію багатозначності, впливати на оформлення художнього змісту.

Морфологічні одиниці є також активними учасниками цих процесів. На нинішньому етапі в лінгвопоетичному руслі детально розглянуто категорії та розряди іменника, деякі категорії дієслова, службові частини мови (наприклад, частки). Однак у цьому напрямі практично не розглянуто залишається категорія ступенів порівняння (ступенювання), її можливості та значення, які вона формує. Нормативно ця категорія притаманна прикметнику та прислівнику, однак, за нашими спостереженнями, вона тісно пов'язана з градуальністю ознак/характеристик включених до семантичного поля лексичних одиниць. Тому ступені порівняння (компаративні форми) потенційно можуть бути утворені і від інших частин мови, семантика яких допускає наростання або зменшення інтенсивності ознак властивих об'єктам / предметам порівняння. Дослідження особливостей функціонування компаративних форм та їхніх значень у межах віршованого тексту дає змогу виявити межі їх загально-мовного функціонування, проаналізувати їхній естетичний та лінгвокреативний потенціал, поетичні можливості. Саме тому розгляд деяких аспектів функціо-

нування категорії ступенів порівняння та значень, які вона формує, актуалізація її морфологічних значень у віршованих текстах в умовах тісноти віршового ряду, безперервності, граматичної та смислової композиційності, віршової симетрії залишається перспективним завданням сучасної лінгвопоетики. Варто зазначити, що це дасть змогу знайти вирішення певних питань при створенні поетичної граматики мови, зокрема, при описі функціонування категорії ступенів порівняння та їхніх значень як на загально-мовному, так і в індивідуально-авторському просторі [11, с. 132–135].

Метою статті є виявлення потенційного *надсуперлативного* значення в маркованих формах порівняння та аналіз його реалізації як одного із способів актуалізації лінгвокреативного потенціалу ступенів порівняння в структурі поетичного тексту; а також виділення виразно-образотворчих можливостей подібних форм.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Мовні зміни найчастіше досліджуються з погляду утворення нових слів, тому величезний пласт робіт присвячений саме словотвірній системі та її потенціалу. Серед лінгвістів, які працюють у цьому напрямі, варто виділити таких, як О.А. Земська, Р.Ю. Намітокова, Л.К. Нікітіна, Н.А. Ніколіна та багатьох інших. Останнім часом особливу увагу привертає проблема функціонування в мові нестандартних граматичних форм. Цю проблему активно розглядають такі вчені, як К.О. Борзенко, Я.И. Гін, Б.Ю. Норман, О.М. Ремчукова, М.Н. Епштейн та багато інших.

Важливо зазначити, що на сучасному етапі розвитку лінгвістичної думки активного розвитку зазнала сфера граматики, що залучає до меж свого впливу різноманітні форми й методи актуалізації лінгвокреативного потенціалу, які спрямовані на розуміння значення і функції одиниць [7; 8; 9; 14]. Наприклад, К.А. Рогова, розмірковуючи щодо перспектив такої граматики, зазначає, що граматична семантика займає значні позиції у вивченні сучасного мовного пласта – перебуваючи в тісній взаємодії мови та мислення [10, с. 6]. На сучасному етапі морфологія починає мислитися «як складна система відповідностей між смислами, що становлять зміст мови, і зовнішніми формами вираження цих смислів, формальними показниками» [5, с. 69].

У вітчизняній лінгвістиці дослідженням проблем та особливостей функціонування морфологічних одиниць у художніх та поетичних текстах займалися такі вчені-мовознавці, як О.О. Скоробогатова, Н.С. Мініна, О.В. Бувалець, О.М. Голікова, О.А. Олексенко, Н.І. Самсоненко, О.В. Халіман та інші, роботи яких присвячені питанню віршової актуалізації різних частин мови та категорій.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У поданому дослідженні під маркованими формами розуміються елементи граматичної парадигми, які, функціонуючи в мові, набувають складнішого прояву та оформлення (в порівнянні з базовим елементом) як на лексичному, так і морфологічному рівнях. Маркована одиниця відрізняється від немаркованої насамперед складнішим оформленням (складною морфемною структурою), наприклад, додатковим формоутворюючим суфіксом. Ми можемо говорити, що матеріальна наявність формотворчого суфікса в структурі одиниці стає «причиною» її маркованості на кількох мовних рівнях: фонетичному, морфологічному, лексичному (семантичному), стилістичному. На думку багатьох дослідників, немаркований член опозиції розглядається як базовий (нульовий); маркований, зі свого боку, передбачає наявність додаткового елемента/компонента [15, с. 290]. Марковані елементи граматичної опозиції «базовий елемент – маркована форма» мають більш сильний акцентуаційний і виразний потенціал, зокрема, при матеріалізації в просторі віршованого тексту, оскільки складніший морфемний устрій розширює й поглиблює семантику таких одиниць, роблячи її точнішою і вужчою, що допомагає поетові безпосередньо передати всі бажані аспекти свого світовідчуття [12].

Звичайна форма ступенів порівняння, яка виражає ступінь **ознаки**, що відповідає нормі, сприймається носіями мови як звичайне – нормативне явище мови. Для мови цілком достатньою є присутність одиниць, що мають семантику, що вказує на наявність тієї чи іншої якості / ознаки / властивості без будь-яких додаткових засобів підкреслення можливих характеристик.

Говорячи про найвищий ступінь прояву ознаки, зазначимо, що мова постійно перебуває в пошуку нових засобів її вираження, для чого використовується чимало традиційних та експериментальних можливостей. У межах нашого дослідження також варто сказати про те, що мова поезії, намагаючись сформувати *надсуперлативне* значення одиниці, продукує низку номінацій вищого чи навіть граничного ступеня, значення яких виходить за межі нормативної семантики або має певну ірреальність. На подібне спостереження натрапляємо й у роботі В.Д. Девкіна, присвяченій німецькій лексикографії. Дослідник указує на те, що мова на шляху пошуку подібних значень вдається до експлуатації гіпербол, алогізму, гротеску тощо [4, с. 342]. Проте зрушення семантики одиниць у бік потенційних *надсуперлативних* значень у вигляді граматичних трансформацій (зокрема, у просторі поетичного тексту) не піддавалося детальному розгляду з морфологічного боку, що також свідчить про актуальність запропонованої теми.

Отже, нормативне значення, яке передає форма суперлатива, часто перестає задовольняти креативних носіїв мови, насамперед поетів, і спонукає до пошуку своєрідних засобів, які б рівнем свого прояву перевершували вже наявні засоби та їхні можливості; сприяли посиленню ознаки і значно інтенсифікували семантику одиниць. Таким засобом можуть стати й нормативні форми ступенів порівняння, які за певних умов на семантичному рівні формують *надсуперлативне* значення компаративних конструкцій, чому можуть сприяти: ускладнення семантики за допомогою морфологічної маркованості – лексико-граматичні модифікації, оформлення *співпозиції* як активного засобу актуалізації внутрішнього потенціалу мовних одиниць, оскільки співставлення однокоренових одиниць актуалізує їх приховані можливості та кореневу семантику [13].

Яскравим прикладом формування *надсуперлативного* значення на семантичному рівні в нормативно оформленому ступені порівняння може послугувати фрагмент вірша «Один день життя» Т.К. Галушка: «*Воспламененный светом. / Святее Христа лучистое / Тело твое раздетое, / Любимый...*» [2, с. 44]. У наведеному прикладі виділяється порівняльна конструкція «*Святее Христа*», оформлення якої супроводжується стандартними для ступенювання процесами формоутворення – основа звичайного ступеня прикметника + суфікс *-ее* (суфіксальний спосіб). За звичайних умов значення такого формоутворення (у прикладі «*святее*» будь-кого) вказувало б лише на перевищення ознаки в предмета / об'єкта в порівнянні з іншим однорідним та його виділення на підставі тієї чи іншої ознаки. Однак у конструкції об'єктом порівняння є «*Христос*», образ якого досить часто використовується у творчості російськомовних поетів минулого та нинішнього століть і здебільшого сприймається носіями мови як еталон 'святості', що потрактовується як 'виразник' максимального прояву подібних якостей. У наведеному фрагменті цікавий механізм формування *надсуперлативного* значення. Автором «об'єкт» порівняння обраний для формування ірреальної семантики, оскільки порівняння будується на зіставленні прикметника «*святее*» – «*святой*» («*святіше*» – «*святий*») у значенні 'наділений вищою, божественною досконалістю' з носієм максимально можливого прояву такої якості. У такій конструкції лексико-граматична семантика всіх елементів, поєднуючись, формує значення надякості з відтінком «неможливого», оскільки слово «*святий*» має семантику, що потенційно обмежує утворення, навіть компаративу.

На основі синтезу семантики одиниць, що беруть участь у формуванні конструкції, та морфологічного формоутворення створюється ірре-

альне значення, яке можна розглядати як *надсуперлативне*, оскільки семантика конструкції для реципієнта значно перевищує межі нормативно можливих градацій ознаки, закладеної в семантиці такої лексеми спочатку.

У творчості Т.К. Галушко знаходимо кілька подібних утворень, так, наприклад, у поданому нижче фрагменті, насамперед виділяється одиниця «мертвей»: *«Ах, мы пьем, не остановимся, / Лишь спокойнее становимся. / Нет, не мягче, не печальной – / Отчужденной и мертвей / Перед красными печами / Вечной памяти своей»* [2, с. 148]. Одиниця «мертвей» традиційно не схильна до градуальних зрушень у своїй семантиці, оскільки пряме значення вказує на відсутність життя – ‘позбавлений життя’, а при переносному значенні – це ‘той, що не використовується; не вживається; покинутий’, яке також у нормі не сприяє інтенсифікації значення, оскільки ці показники сприймаються носіями мови як гранично можливі. Важливо зазначити, що нестандартній авторській формі («мертвей») передують низка нормативних одиниць у порівняльній формі, утворених за традиційною моделлю – автор за зразком нормативних одиниць, які передують оказіональній, створює авторську форму за наявною в мові та представленою раніше у вірші моделлю. Такий відбір одиниць та їхня граматична форма утворює особливий граматичний і смисловий малюнок вірша, що розглядається, і дає змогу нам говорити про морфологічну домінанту фрагмента, яка сприяє актуалізації морфологічних форм і значень. Це створює певні зв’язки між фрагментами вірша, слугує поглибленню образності та додаткової ритмізації тексту на граматичному рівні. Такі конструкції посилюють семантику одиниць, що оформляють їх, служать засобом актуалізації смислового, естетичного та експресивного потенціалу грами. До такого прийому поетеса звертається для посилення значення одиниці, оскільки утворення конструкцій на основі таких складників, що не мають градуальних ознак, сприяє формуванню *надсуперлативного* значення, оскільки що-небудь не може бути більшою мірою ‘позбавленим життя’ або ‘безжиттєвим’ у порівнянні з іншим об’єктом навколишнього світу.

Цікавою видається й така конструкція із запропонованого вище фрагмента вірша: *«Нет, не мягче, не печальной»* [2, с. 148], яка утворена за допомогою одиниць у формі вищого ступеня. У наведених прикладах допускається ослаблення або інтенсифікація названих ознак, які включені в їхню семантику, проте поєднання маркованої нормативної компаративної форми з негативною часткою «не» впливає на формування в цієї лексеми *суперлативного* значення. Оскільки така конструкція відкидає будь-яку можливість зістав-

лення, а «характеристика» категорично стверджується як безумовна та абсолютна у своєму прояві, а це формує своєрідне алогічне та ірреальне значення всього фрагмента. Отже, можна говорити про те, що такі компаративні форми використовуються в значенні *надсуперлатива*, що допускається простором віршованого тексту.

Так, у фрагменті вірша В. Гандельсмана: *«... спиною к финишной ленточке / на финишной из прямых, / по Малой Невке (той же Ленточке), / при чувствах праздничных, при них»* [3, с. 233], натрапляємо на суперлативну форму «*финишной*». Варто зазначити, що семантика відносного ад’єктива «*финишный*» не передбачає посилення якостей, які включені в його семантичне поле, оскільки одиниця мотивована іменником (рос. «финиш») «*фініш*», що має значення ‘закінчення, завершення чогось’, ‘кінцевий пункт’ або ‘заклучна частина чогось’. Логічно припустити, що за нормативного функціонування мотивований прикметник не здатний до градації своїх внутрішніх семантичних характеристик, оскільки це певною мірою алогічно, адже що-небудь не може бути ‘більш останнім / фінішним’. Утворена автором від прикметника «*финишный*» за регулярною словотворчою моделлю форма найвищого ступеня «*финишной*» із семантичної точки зору є оказіональною і служить засобом створення виразності та експресивності, завдяки своїй незвичайності та новизні привертає увагу читача, стаючи лінгвокреативним центром вірша – формуючи нові відтінки значення традиційної одиниці – поглиблюючи початкову словесну семантику.

Формування потенційного *надсуперлативного* значення можемо спостерігати й у такому фрагменті *«Лицо, которое в часы любви / Становится прекраснее красивых»* [2, с. 323]. Можна припустити, що конструкція «*прекраснее красивых*» на семантичному рівні виявляє *надсуперлативні* властивості, оскільки має порівняно ірреальне суперлативне значення. Конструкція вказує на найвищий ступінь прояву якості, яка пов’язана з ознакою “гарний” та несе оцінне значення. Автор рядків утворює конструкцію за допомогою поєднання форми вищого ступеня порівняння прикметника «*прекрасный*» – «*прекраснее*» та форми звичайного ступеня порівняння якісного прикметника «*красивый*» – «*красивых*». Такий синтез граматичних і лексичних засобів актуалізує внутрішній потенціал одиниць, ідентифікує їхню семантику, виділяє конотативний контекст, що на рівні сприйняття реципієнтом цих рядків формує своєрідне ірреальне значення конструкції, оскільки автор вказує, що «*Лицо*» («*Обличчя*») в «*часы любви*» («*години кохання*») стає «*прекраснее красивых*», тобто найпрекраснішим із вродливих. Оскільки в одиниці ‘прекрасный’ (‘прекрасний’) одне з

можливих значень ‘дуже красивий/вродливий’ або ‘чудовий, дуже хороший’, то це підтверджує наші міркування про те, що таке поєднання формує найвищий ступінь порівняння з певним відтінком ірреальності, оскільки це слово певною мірою семантично вказує на граничну й навіть неможливу якість ознаки, проте проявляється в контексті наведеного вірша. Хоча подібне виділення обмежується групою «красивых» («гарних», «вродливих»), можна зробити припущення, що автор за допомогою одиниці «прекраснее» виділяє конкретний для ситуації об’єкт із можливих ‘красивых’ (‘красивих’) у цьому контексті, наділяючи його потенційно інтенсифікованими якостями для конкретного випадку та контексту. Тому важливо зробити припущення, що подібні *надсуперлативні* значення можуть формуватися лише в певному текстовому і смисловому контексті, оскільки важливо знати і розуміти які саме якості та ознаки закладав автор в одиниці, що беруть участь у тій чи іншій конструкції, що має потенційне *надсуперлативне* значення.

Висновки. У контексті розглянутої проблеми можна зробити висновок про те, що завдяки синтезу морфологічних формоутворень, семантики та порушення мовних традицій формується гіперболізація та алогізм сприйняття дійсності, відбувається зрушення в мисленні реципієнтів мови, що сприяє формуванню *надсуперлативних* значень. Такі процеси дають змогу розкрити внутрішній потенціал лексичних одиниць, реалізувати прихований поетичний та експресивний потенціал, виявити та висунути на передній план значення, що перебувають на периферії семантичного поля.

Вивчення *надсуперлативного* значення маркованих форм порівняння може стати ланкою в комплексному описі функціонування категорії ступенів порівняння в ідіостилі того чи іншого поета; характеристики прикметника та інших частин мови (здатних до градації ознак, включених до їхньої семантики), які мають велику вагу у формуванні морфологічної специфіки та оригінальності поезики автора.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бушуев А.Б. Русская лексика в динамике XXI века. *Лексико-грамматические инновации в современных славянских языках*: материалы IV Международной научной конференции (Днепропетровск, 9–10 апреля 2009 г.) / сост. Т.С. Пристайко. Днепропетровск : Пороги, 2009. С. 3–7.
2. Галушко Т.К. Стихотворения и поэмы / вступ. ст., сост., подг. текста, комментарии Т. Ф. Нешумовой ; послесл., сост. М.В. Бокариус. Санкт-Петербург : WINDROSE, 2018. 496 с.
3. Гандельсман В. Ода одуванчику. Москва : Русский Гулливер / Центр современной литературы, 2010. 340 с.
4. Девкин В.Д. Немецкая лексикография : учеб. пособие для вузов. Москва : Высшая школа, 2005. 670 с.
5. Зиндер Л.Р., Маслов Ю.С. Л.В. Щерба – лингвист-теоретик и педагог. Ленинград : Наука, 1982. 104 с.
6. Зубова Л.В. Языки современной поэзии. Москва : Новое литературное обозрение, 2010. 384 с.
7. Норман Б.Ю. Грамматика говорящего: От замысла к высказыванию. Москва : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2011. 232 с.
8. Норман Б.Ю. Игра на гранях языка. Москва : Флинта. Наука, 2012. 344 с.
9. Ремчукова Е.Н. Креативный потенциал русской грамматики. Москва : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2011. 224 с.
10. Рогова К.А. На пути к новой Академической грамматике. Мир русского слова. 2018. № 2. С. 5–12.
11. Скоробогатова Е.А. Исследование имплицосферы морфологических категорий как задача современной поэтики. *Грамматичні студії: Зб. наук. праць / Донецький національний університет імені Василя Стуса* ; наук. ред. А.Н. Загнітко. Вінниця : Дон НУ імені Василя Стуса, 2017. Вип. 3. С. 132–135.
12. Четверик В.К. К вопросу о маркированности сравнительной степени имени прилагательного. Русская филология. *Вестник Харьковского национального педагогического университета имени Г.С. Сковороды*. 2017. № 3(62). С. 20–26. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1044286>
13. Четверик В.К. Соположение как способ актуализации форм компаратива в пространстве русскоязычной поэзии. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2020. № 44. С. 70–73. URL: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.44.16>
14. Эпштейн М.Н. От знания – к творчеству. Как гуманитарные науки могут изменять мир. Москва; Санкт-Петербург : Центр гуманитарных инициатив, 2016. 480 с.
15. Schane S.A. Phonological and Morphological Markedness. *Progress in Linguistics*. The Prague; Paris : Mouton Publishers, 1970. P. 286–294.

REFERENCES

1. Bushuev, A.B. (2009). Russkaya leksika v dinamike XXI veka [Russian Vocabulary in the Dynamics of the XXI century]. In T.S. Pristajko (Ed.), *Lexico-Grammatical Innovations in Modern Slavic Languages: Conference Proceeding of the IVth International Scientific Conference* (Dnipropetrovsk, 9–10 April, 2009) (pp. 3–7). Porogi [in Russian].
2. Galushko, T.K. (2018). *Stihotvoreniya i poemy* [Poetry and Poems]. Windrose [in Russian].
3. Gandel'sman, V. (2010). *Oda oduvanchiku* [Ode to Dandelion]. Russkij Gulliver / Centr sovremennoj literatury [in Russian].
4. Devkin, V.D. (2005). *Nemeckaja leksikografija: ucheb. posobie dlja vuzov* [German Lexicography: Textbook for Universities]. Vysshaja shkola [in Russian].
5. Zinder, L.R., & Maslov, Yu.S. (1982). *L.V. Shcherba – lingvist-teoretik i pedagog* [L.V. Shcherba – Linguist-theoretician and Teacher]. Nauka [in Russian].
6. Zubova, L.V. (2010). *Yazyki sovremennoj poezii* [Languages of Modern Poetry]. Novoe literaturnoe obozrenie [in Russian].
7. Norman, B.Yu. (2011). *Grammatika govoryashchego: Ot zamysla k vyskazyvaniyu* [Speaker Grammar: From Concept to Statement]. Publishing House «LIBROKOM» [in Russian].
8. Norman, B.Yu. (2012). *Igra na granyah yazyka* [Play on the Edges of the Language]. Flinta – Nauka [in Russian].
9. Remchukova, E.N. (2011). *Kreativnyj potencial russoj grammatiki* [The Creative Potential of Russian Grammar]. Publishing House «LIBROKOM» [in Russian].
10. Rogova, K.A. (2018). Na puti k novoj Akademicheskoi grammatike [Towards the New Russian Academic Grammar]. *The World of the Russian Word*, 2, 5–12 [in Russian].
11. Skorobogatova, E.A. (2017). Issledovanie implikosfery morfolozicheskikh kategorij kak zadacha sovremennoj poetiki [The Research of Implicosphere of Morphological Categories as the Modern Linguopoetics Challenge]. *Grammar Studies*, 3, 132–135 [in Russian].
12. Chetveryk, V.K. (2017). K voprosu o markirovannosti sravnitel'noj stepeni imeni prilagatel'nogo [To the Problem of Markedness of the Comparative Degree of an Adjective]. *Russian Philology. Bulletin of H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University*, 3(62), 20–26. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1044286> [in Russian].
13. Chetveryk, V.K. (2020). Sopolozhenie kak sposob aktualizacii form komparativa v prostranstve russkoyazychnoj poezii [Juxtaposition as Mean of Actualization of Comparative Forms in Russian-Language Poetry]. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology*, 44, 70–73. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.44.16> [in Russian].
14. Epshtejn, M.N. (2016). *Ot znaniya – k tvorchestvu. Kak gumanitarnye nauki mogut izmenyat'mir* [From Knowledge to Creativity: How the Humanities Can Change the World]. Centr gumanitarnyh iniciativ [in Russian].
15. Schane, S.A. (1970). Phonological and Morphological Markedness. In M. Bierwisch, & K.E. Beidolph (Eds.), *Progress in Linguistics* (pp. 286–294). Mouton Publishers [in Russian].